

cenitev in pa novih velikih stroškov, kar pa bode neizogibljivo, ako se vrstilna tarifa kasneje predrugači. Ta reč je resnega prevdarka vredna, zato jo toplo na srce pokladamo vsem onim, ki imajo o tem v določilnih krajih besedo.

Kako se dadó senožeti zboljšati s prav majhnimi stroški?

Vode napeljavati na travnike, ki niso močvirni, in njihovo rodovitnost s pomočjo vode povzdigniti, ni povsod mogoče. Zato je treba skrbeti po drugi poti za gnoj; vsaj umni gospodar vé, da vsaka travica potrebuje živeža, zemlja ga pa jej ne more neprenehoma toliko dajati, kolikor ga rastlina potrebuje.

Gnoj je različne baže:

Hlevski gnoj sploh ne ugaja gospodarjem, da bi z njim travnike gnojili, ker bil bi predrag. Gnojnica, s katero se dadó v jeseni ali spomladi, pa tudi pozimi po snegu travniki gnojiti, — obležano blato iz luž in bajarjev, — navadni pepel ob vlažnogorkem vremenu čez travnike raztrosen, po katerem posebno rade deteljice rastejo, — krompirjevec (kromdirjevo perje), — mavec (gips), — apno in pepel od premoga, ki posebno kislim senožetim dobro tekne: to vse so dobri gnoji travnikom.

Najbolji gnoj pa med vsemi, ki je tudi najcenejši, je mešani gnoj (kompost).

Kaj pa je mešani gnoj? — Beseda že pové, kaj je, da je namreč zmes iz različnih zemeljnih, rastlinskih in živalskih stvari, na pr. vsake vrste smeti, gnoj iz sekretov, kurjek, pepel, krompirjevec, poljski plevél, mah, blato iz grabnov, luž in bajarjev, apno, lapor, šuta, cestno blato, drevesno listje, kaka crknjena mačka, pes itd. — vse te stvari skupaj zmešane in dobro obravnane dadó dober mešan gnoj.

Kako pa naj se naredí tako gnojišče?

Gospodar naj naredí iz imenovanih stvari kúp na štiri vogle, 1 do 1½ metra visok, tako da med posamesne lege enega ali drugega imenovanih gnojev nekoliko slamnatega gnoja zvrstoma položi, in ta kúp pridno z gnojnico poliva. Tako napravljeni kúp pa se ne sme nikoli trdo vkupaj stlačiti, sicer gnojnica pri polivanju ne pride skozi in skozi, in ravno zato, da se kúp zmirom rahel obdrži in pa zato, da se različne tvarine enakomerno skupaj mešajo in potem hitreje razpadejo in sprstenijo, se mora kúp čez poletje dvakrat ali trikrat premetati, to je, dva taka kupa se morata eden poleg drugega napraviti. Nihče naj se ne ustraši tega dela; ako danes en del kupa premeče, jutri zopet enega in tako naprej, je potem to delo kmalu opravljeno. Vsaj se tudi gore prestavijo s trdno voljo in pridnostjo!

Kdor celo leto nabira gradivo za tak gnojni kúp — in pri vsaki kmetiji je tacega gradiva kolikor toliko — ga zmirom spomladi na kúp tako naklada, kakor smo rekli, poleti pa z gnojnico poliva in premetuje, bode zmirom imel dva kompostna kupa; stareji kúp se potem pozimi na travnike izvozi, na majhne kupe zloži, in, kedar vreme pripusti, po travniku razmeče in pa s pripravno brano (trnasto) enakomerno razdeli.

Če gospodar tako ravna, je v stanu vsako leto en del svojih travnikov pognojiti in to z dobrim gnojem, katerega si je skoraj zastonj napravil.

Moč mešanega gnoja trpi več let, in ta njegova moč se kaže posebno v tem, da mah in veliko drugega plevela s travnikov zgine, dobra trava rasti začne in pri tleh posebno gosta in krepka.

Kdor je le enkrat skusil tako napravljati mešani

gnoj, gotovo se bode prepričal o neprecenljivi njegovi moči, in dokler bode kmetoval, imel bo zmirom po dva taka gnojna kupa, o katerih sme po pravici reči, da sta veliko bogastvo njegovo.

Kdor ima mešan gnoj, temu tudi v suhih letinah ne bode lahko klaje zmanjkalo. Kdor pa je previden s klajo, zamore si več živine rediti, pa jo tudi dobro rediti.

Kdor pa svojo živino bolje krmi, ta tudi ob enem skrbi zato, da mu dobro rejena živina bolji gnoj daje, in to pride potem polju gospodarjevemu na korist.

Gospodar, ki travnike dobro obdeluje, se sme za izgled svojim sosedom postaviti po znanem pregovoru: „Tak gospodar je eden največjih dobrotnikov človeštva, kdor je naredil, da tam, kjer je poprej le ena trava rastla, raste zdaj dve.“

Kjer nič drugega ne rodi, rodi solnčnica.

Sèm ter tje ima gospodar kak kos zemlje, kjer nič pravega pridelati ne more, a vendar mora davkarju tudi za ta kos zemlje štibro odrajtovati.

Na tako nerodovitno zemljo priporoča se solnčnica (solnčna roža) iz sledečih vzrokov:

1. Kedar solnčnica cvete, je dobra paša čebelam;
2. solnčnica naredí veliko zrna, iz katerega se dá dobro in prijetno olje za vžitek izprešati;
3. oljnate preše so za spitanje goveje živine hvale vredne;
4. perje solnčnice zeleno je prešičem dobra klaja;
5. lesnato steblo se dá kakor konoplja rabiti.

Indijanci posušeno seme zmeljejo v moko in si pekó kruh iz nje.

Ali ne kaže vse to, da solnčnica ne zasluži, da kmetovalci ž njo ravnajo kakor mačohé s svojimi otroci!

Podučne stvari.

Predpisi,

kako nove kolkovne marke (štemplje) prilepovati na pisma in jih napisovati.

Ob novem letu smo za koleke (štemplje) dobili nove marke, ž njimi vred pa tudi ministerski ukaz, kako ravnati ž njimi, da je prav in da se človek obvaruje škode. Ker je ta poduk potreben skoro vsakemu, zato ga podamo svojim bralcem na kratko posnetega.

Kolkovne marke (štemplji) se morajo prilepiti na papir, predno se spiše pismo, ki mora imeti kolek; marka, ki bi se potem še le, ko je že pismo spisano, prilepila čez vrste, ne veljá nič, s takim pismom se ravna tako, kakor da bi ne bilo kolekovano (štempljano).

Od pisma mora vsaj ena vrsta, nikakor pa ne nadpis (naslov) ali podpis iti čez kolek pod kolekovnim znamenjem v ravni črti, toraj mora biti marka popisana na spodnjem pobarvanem delu.

Pri blanketih (litografiranih ali tiskanih pismih) se mora kolek na prostoru za rokopis prihranjenem prilepiti tako, da gre vsaj ena vrsta rokopisa čez marko.

Nikakor pa ne sme marke tisti, ki dela pismo, znamenovati s pečatom, ampak marka mora popisana biti.

Po §. 14. ukaza od 28. marca 1854. leta kolek, ako ni po tem načinu popisani, ne veljá, s takimi pismi, pobotnicami itd. se ravna, kakor da ne bi bili kolekovani; ravno tako je s pismi, če marka ni cela, pretrgana in potem zopet skup zložena, če prav so ko-